

Mette Andersson, Christine M. Jacobsen, Jon Rogstad og Viggo Vestel: Kritiske hendelser – Nye stemmer. Politisk engagement og transnasjonal orientering i det nye Norge.

Oslo: Universitetsforlaget 2012 (271 sider)

Hvordan engagerer unge med minoritets- og indvandrerbaggrund sig i politik, og hvordan kan man forstå politiske mobiliseringsprocesser, som knytter sig til denne gruppe borgere? Disse spørgsmål behandles i bogen *Kritiske hendelser*, som er et fint bidrag til litteraturen om politisk deltagelse i etniske minoritetsmiljøer. Det analytiske omdrejningspunkt er den betydning, som kritiske hændelser kan få for dannelsen af politiske identitet og mobilisering. Begrebet kritiske hændelser henviser til samfundsmæssige begivenheder, der har potentiale som fælles reference for moralske refleksioner og som udløser af politiske engagement. Kritiske hændelser kan forme en hel generation, som det f.eks. var tilfældet med studenteroprøret og Vietnamkrigen, men der kan også være tale om mere lokale hændelser som i nærværende bog, hvor to tragiske krænkelser af borgere med indvandrerbaggrund udløser en større offentlig debat og politisk mobilisering i Norge.

Kritiske hendelser har ikke et stramt styret teoretisk set-up, men henter inspiration i James Scotts teorier om magt

og modstand. Sammenlignet med både klassiske marxistiske og poststrukturelle forståelser af magt, indeholder det valgte perspektiv en større anerkendelse af, at magt og undertrykkelsesmekanismer i vid udstrækning opleves og erkendes af de dominerede. Heri findes således en interessant kritisk kommentar til de magt-teorier, som hovedsagelig er optaget af de ubevidste socialt og kropsligt internaliserede dominansformer (som det f.eks. ofte er tilfældet i Foucault- og Bourdieu inspirerede magtanalyser). Der argumenteres nemlig for, at alle samfundsgrupper reflekterer over og har indsigt i deres egen situation (s. 85), og at dominerede og undertrykte grupper i samfundet udvikler forskellige former for "skjulte scripts", som står i modsætning til de dominerendes "offentlige scripts". Et skjult script forstås som diskurser uden for offentlighedens rækkevidde, der indeholder forskellige elementer af modstand og kritik. Skjulte scripts kan potentielt indeholde en oplagret frustration og utilfredshed, der kan føre til mobilisering af modstand. Forfatterne søger i kapitel 1 at tilpasse Scotts begreber til en norsk kontekst og er særlig optaget af, hvordan "alternative scripts" udtrykkes blandt unge med indvandrerbaggrund. Alternative scripts anvendes her som betegnelse for hverdagsrelaterede tolkninger af minoritetspositionen, som udtrykker en politisk bevidst kritik af de fremherskende offentlige scripts.

Forfatterne har gennemført omfattende observationsstudier og omkring 50 kvalitative interview med personer, som er

relateret til politiske og kulturelle minoritetsmiljøer på græsrodsniveau. En af kvaliteterne ved bogen er, at den får præsenteret et bredt spektrum af politiske og kulturelle deltagelsesformer og "alternative scripts".

I kapitel 2 præsenteres læseren for en næsten ukommenteret fremstilling af samtaler med aktive unge fra forskellige miljøer. Her fortæller interviewpersonerne om egne og fælles oplevelser af identitetskonflikter og om processerne omkring politisk bevidstgørelse og mobilisering. Hensigten med at præsentere samtalerne ukommenteret er eksperimenterende og ganske ambitiøs, idet forfatterne hermed ønsker

at gøre leseren mer oppmerksom på forholdet mellom ulike stemmer i teksten, og på den dominansrelasjon som utspilles gjennom forskerens redigering, sitering og analysering av de "utforskede" stemmer (s. 30).

De udvalgte citeringer giver et motiveerende anslag til bogens efterfølgende temaer og analyser, men man kan diskutere om forfatternes ambition med at trække sig tilbage lykkes for dem.

I kapitel 3 præsenteres to konkrete hændelser, som bliver omdrejningspunkt for de første analyser i bogen. Den første hændelse er Eugene Obioras død foran et socialkontor i Trondheim 2006 som følge af en hårdhændet behandling af tre politibetjente. Den anden hændelse er den hårdt sårede Ali Farah, som i Sofienbergparken i Oslo efterlades af to ambulancefolk. Hændelserne har det tilfælles, at de begge omhandler personer med indvandrers- og minoritetsbaggrund, som udsættes for fejlbehandling og svigt af norske offentlige myndigheds personer. Forfatterne analyser den kollektive mobilisering, som opstod efter disse tragiske begivenheder, og forholder sig især til dannelsen af det offentlige skript om institutionel racisme, der kom til udtryk i tekst og billeder i norske offentlige medier.

Herefter tages der i kapitel 4 fat på de alliancer, som blev etableret mellem forskellige aktivistiske miljøer. Minoritetsmiljøerne og de venstreorienterede miljøer har en fælles dagsorden, når det gælder modstanden mod racisme, men et nærmere blik på miljøernes sociale og kulturelle forankring afslører også, at der er mange forskelle. En interessant pointe er, at venstrefløjen (der også omtales som majoritetsaktivisterne) giver udtryk for at have en mere strategisk tilgang til kampagnerne, i den forstand at hændelserne og mobiliseringen også bliver set som virkemiddel til at øge den generelle modstand mod magtapparatet, mens minoritetsaktivisterne i højere grad motiveres gennem identifikationen med de personer og familier, som blev udsat for fejlbehandling og krænkelse.

Det er imidlertid ikke kun lokale og norske hændelser, der får opmærksomhed i bogen. Kapitel 5 handler om den politiske mobilisering i Oslo, som blev udløst af de israelske luftangreb og invasionen i Gaza vinteren 2008/2009. Perspektivet er her betydningen af religion og "glokaliseret sensibilitet" – det at tilhøre et globalt forestillet fællesskab af muslimer. Pointen er, at politisk engagement – udover at være interesse og identitetsbåret også kan være baseret på tro. En interessant iagttagelse i dette kapitel – som godt kunne uddybes mere – er de sameksisterende, men forskellige religiøse og sekulære tolkninger af den israelsk-palæstinensiske konflikt, som også udmønter sig i forskellige opfattelser af, hvilken sprogbrug og symbolik der er hensigtsmæssig at anvende som del af aktivismen. Et lignende spændingsfelt fremhæves i kapitel 6, som sætter fokus på den religiøst baserede mobilisering mod Dagbladets publicering af Muhammed-tegningerne i 2010 – en hændelse, der også synliggjorde interne modsætninger i minoritetsmiljøerne.

I kapitel 7 og 8 behandles betydningen af henholdsvis musik og internettets debatfora – medier, som især appellerer til de yngre generationer. Der er fokus på den såkaldte "social conscious"-hip-hop-

tradition, fordi den nyder stor udbredelse og popularitet i flerkulturelle ungdomsmiljøer, og fordi den indeholder mulige potentialer som medium for politisk refleksion. Forfatterne har interviewet norske og udenlandske rappere og hip-hop-pere og inddrager brudstykker af deres tekster. Et interessant perspektiv, som sagtens kunne gøres til genstand for dybere behandling, er musikkens betydning og virkning i koblingerne mellem emotioner, identifikation og politisk refleksion.

Forfatterne argumenterer for, at internetfora forankret i minoritetsmiljøer kan bidrage til politisk engagement. Empirisk analyseres et udpluk af diskussioner fra to etablerede internetsider (islam.no og desi.no), og det fremhæves bl.a., at siderne ud over at facilitere ytringer og diskussioner også bidrager til politiske mobilisering f.eks. gennem annoncering af demonstrationer. Internettet skaber samtidig en øget grad af transnational inspiration: Aktuelle temaer og debatter vandrer på tværs af rum - eksempelvis bliver spørgsmål om etniske minoriteters vilkår, som diskuteres i Frankrig og Storbritannien, genformuleret og diskuteret i en norsk kontekst, hvilket også ses som udtryk for en såkaldt "refleksiv transnationalisering". Det konkluderes, ganske optimistisk, at netfora "fungerer som skoling i politisk argumentasjon blant deltakerne", og at de "åpner for reel dialog og prøvning av argumenter i deloffentligheder der deltakelse ikke er begrenset av majoritets-/minoritetsbakgrunn." (s. 187). Selvom forfatterne er opmærksomme på, at argumenterne ofte skærpes i disse diskussioner, så er det tankevækkende, at de skygger af radikaliserings og uforsonelighed, som løst redigerede debatter på nettet ofte munder ud i, ikke tildeles større opmærksomhed.

Den store udfordring for en bog med fire forfattere samt en række forskellige tværgående temaer er selvsagt at få bundet de enkelte kapitlers perspektiver sammen og skabt en fælles ramme for analyserne. Dette lykkes til en vis grad med de fælles teoretiske referencer samt

bogens gennemgående fokus på kritiske hændelser. Svagheden er imidlertid, at rammen flere steder bliver for løs, og at konklusionerne, som drages, bliver meget overordnede og – i nogle tilfælde – med ret svage forbindelser til den empiriske dokumentation. Der skal dog ikke herske tvivl om, at der samlet set er tale om et klart anbefalelsesværdigt bidrag, som forhåbentlig vil inspirere til fortsat forskning på området.

Klaus Levinsen

Institut for Statskundskab
Syddansk Universitet

Bruno Latour: An Inquiry into Modes of Existence: An Anthropology of the Moderns.

Oversat (fra fransk til engelsk) af Catherine Porter.

Cambridge MA, Harvard University Press
2013 (520 sider)

Socialteori er en krævende metier. Ikke så snart havde vi sociologer vænnet os til aktør-netværks teoriens (ANTs) mange spidsfindigheder, før end teoriens åndelige leder – den franske videnskabsantropolog Bruno Latour – foreslår en nærmest fuldstændig omfortolkning af dens indhold, praksis og betydning. Det sker med bogen *Enquête sur les modes d'existence*, et digert værk på over 500 sider som nu foreligger i engelsk oversættelse. Gik man rundt med den opfattelse, at "ANT" er en udtømmende betegnelse for Latours tænkning, endsige at denne primært drejer sig om videnskab, teknologi, materialitet og objekter, så får man sig en artig overraskelse eller to med denne nye bog. Ikke for ingenting har bogen i

en fransk anmeldelse givet Latour prædikat som "vor tids Hegel". Ved man lidt om franskmanden, vil man straks indse, at det er særdeles tvetydigt, om dette er venligt ment. Det vender vi tilbage til.

Plottet i bogen er for så vidt enkelt nok. Allerede tilbage i 1991 gjorde Latour sig bemærket med den lettere provokerende påstand, at "vi aldrig har været moderne" (*Nous n'avons jamais été modernes*). Siden har han, i adskillige bøger og endnu flere artikler, forsøgt at vise, hvordan modernitetens (forestillede) ingredienser – natur og kultur, videnskab og politik, objekter og subjekter – med fordel kan erstattes af mere hybride kategorier, inklusiv et nyt tingenes parlament. Nu er tiden imidlertid kommet til at udfolde den "positive" side af mønten: hvis vi aldrig har været moderne – hvad har vi, dvs. vi europæere, så i grunden været, og hvilke institutioner kan det vise sig værd at redde fra vores synkende skude? Ifølge Latour er det spørgsmål, der får en særlig relevans nu, hvor "vi" ikke længere er de stærke og magtfulde, men tværtimod bliver globaliseret af "de andre" (læs: Kina, Indien), alt imens planeten ("Gaia") bogstaveligt talt brænder op (læs: økologisk krise). Hvilke værdier bringer vi europæere til det globale diplomatiske bord, hvor civilisationens skæbne vil blive afgjort?

Det er, som det fremgår, ikke småting Latour har sat sig for at diskutere med denne bog. Faktisk repræsenterer den, i hans egen optik, kulminationen på over 25 års arbejde med at bedrive dét, som her under ét kaldes for antropologien om de moderne. Når Latour igennem denne periode med etnografiske metoder har undersøgt en række af Vestens "sandhedsproducerende" institutioner – videnskab, teknologi, lov, religion, politik, moral, organisation osv. – så har der kun tilsyneladende været tale om spredte studier. I realiteten, forstår vi nu, har han forfulgt en systematisk protokol, der har tilladt ham at give en positiv definition af de modernes mange forskellige "eksistensmåder". I overensstemmelse med denne

protokol består bogen her af kapitler, der ét efter ét beskriver disse eksistensmåder og undervejs overvejer deres indbyrdes ligheder og forskelle. 15 eksistensmåder bliver det til i alt – og ANT, som nu kaldes "netværk", er, i parentes bemærket, blot en enkelt af dem!

Hvad er da så en eksistensmåde? Naturligvis er det ikke helt nemt at give et kort svar på dette spørgsmål. Latour har gravet i det 20. århundredes franske idehistorie og her opdrevet den nu næsten ukendte filosof Etienne Souriau, hvis begreb han låner til egne og nye formål. En eksistensmåde kan måske bedst beskrives som den hybrid, der opstår, når man (Latour!) blander William James' begreb om "erfaringer" som verdens ontologiske grundrelationer med John L. Austins begreb om en talehandlings "vellykkehedsbetingelser" ("felicity conditions"). I så fald bliver eksistensmåder til en art plurale verdener eller regionale ontologier, der opretholder sig selv gennem bestemte fortolkningsnøgler ("præpositioner") til at skelne gode (sande, rigtige) fra dårlige (falske, uægte) måder at skabe og vedligeholde relationer mellem heterogene elementer (som mennesker, ting og meget andet). Forvirret? Det er blot begyndelsen.

Gennem applicering af sin noget abstrakte protokol bliver det gradvist muligt for Latour at vise, at videnskabens måde at skabe "cirkulerende referencer" er ligeså forskellig fra lovens måde at skabe "juridiske forpligtelseskæder", som denne er fra religionens måde at skabe "nærværende personer", politikens måde at skabe "midlertidige kollektiver", fiktionens måde at skabe "spring i tid og rum" eller organisationens måde at skabe "rammer for handling". Disse og andre eksistensmåder, pointeres det løbende, bærer ingen lighed med socialteoriens sædvanlige ide om sfærer, institutioner, felter eller subsystemer. Kun i den konkrete og situerede erfaring kan det afgøres, om en given relation så at sige lader os eksistere i den ene eller anden modus. Endvidere gøres det klart, at begrebet om

eksistensmåder udtrykker en streng immanens-tænkning: der findes intet Samfund, ingen Symbolsk Orden, ingen Natur og intet Individ "bag ved" eller "ved siden af" den konstante reproduktion af konkrete relationer i verden. Derimod findes der, kan vi sige, præcis så meget socialitet, individualitet og materialitet, som eksistensmåderne til enhver tid og på et givet sted formår at skabe, udbrede og vedligeholde.

For kendere af Latours tænkning vil bogen her fremstå som en skøn som blanding af gamle og nye indsigter. Bogens karakteristik af videnskab som et majsommeligt arbejde med at opbygge solide referencekæder – vittigt illustreret som et (selvbiografisk) drama om kortets og geometriens centrale rolle for enhver amatørbjergbestiger! – ligger således i klar forlængelse af velkendte Latour-pointer. Om noget bliver det her, via skellet mellem (entiteters) "reproduktion" og (videnskabens) "reference", stadig tydeligere og mere eksplicit, hvorfor Latours position intet har at gøre med postmoderne skepticisme, men snarere må forstås som en lidt særegen og helt igennem "realistisk" neo-Darwinisme. I den modsatte ende vil Latours overvejelser over den "psykogenese", der foregår i den såkaldte etnopsykiatri, og de former for "passionerede interesser", vi normalt beskriver som et marked, være nye for de fleste. Hvis man gik og savnede krop og sjæl, affekter og passioner, monstre og spøgelser i det til tider noget "blodfattige" aktør-netværksprog, så får man dem til overmål serveret i denne nye bog!

For en sociolog som undertegnede er bogen desværre en blandet fornøjelse. Hvor prisværdig Latours filosofiske opfindsomhed end måtte være, så rejser hele ærindet uvægerligt et spørgsmål om, hvor mange metafysiske kameler, vi sociologer egentlig har brug for at sluge, blot for at gøre vores arbejde med at analysere "de moderne" tilfredsstillende? Jeg tror faktisk Latour har fat i noget vigtigt, når han påpeger, at hvad vi i daglig tale kalder "økonomi" bedre lader sig beskri-

ve som den konstante sammenblanding af tre eksistensmåder, nemlig organisation, moral og passionerede interesser. Affirmativt fortolket serveres her en velkommen mental detox-kur, der har potentiale til én gang for alle at frigøre os fra de sidste rester af økonomisk determinisme i sociologien! Blot tillader jeg mig at udtrykke en stille tvivl om denne kurs praktiske anvendelighed: er det f.eks. rimeligt at forestille sig en økonomisk sociolog, som forud for sine feltstudier må begrave sig i heftig metafysisk spekulation, blot for at forstå den simpleste markedstransaktion? Mere alvorligt: hvad forestiller Latour sig, at vi skal gøre med alle de situationer, hvor aktørernes redogørelser for egne handlinger simpelthen bare ikke følger de opdelinger, som hans egen eksistensmåde metafysisk tilsiger? Er det – som Hegel ville have sagt – i så fald blot værst for virkeligheden, dvs. virkelighederne?! Kort sagt: der er for meget metafysik ("Hegel") og for lidt antropologi i denne bog til, at den for alvor bliver sociologisk vægtig.

Latour er selvsagt ikke uvidende om disse problemer, og bogens måske mest nyskabende ide kan siges at udgøre hans modsvar: frem for et færdigt metafysisk system har bogen karakter af "empirisk filosofi", som skal udvikles og forfines i dialog med dens brugere. Det sker helt konkret via en hjemmeside (www.modesofexistence.org), hvor alle kan deltage i diskussionen om de forskellige eksistensmåder eller foreslå prægnante eksempler på de steder – f.eks. omkring Gaia og den økologiske krise – hvor de nutidigt flyder sammen og genformuleres. Så hvem ved, måske får Latours eksistensmåder med tiden mere sociologisk fyld på deres metafysiske skelet. Hermed er bolden i hvert fald givet videre til interesserede brugere.

Anders Blok
Sociologisk Institut
Københavns Universitet

Mikkel Thorup: Sårbarheder – Globalisering, militarisering og terrorisering fra Murens fald til i dag.

Aarhus: Aarhus Universitetsforlag 2013
(341 sider)

Sårbarheder omhandler det gradvise stemningsskiftet i retning usikkerhet som befestet seg i Vesten i de to tiårene etter Berlinmurens fall. Et av kjerneargumentene som fremstilles i boken er at jernteppets endelikt betød slutten på det enhetlige, lett begripelige fiendebildet som Sovjetunionen hadde tilbudt under den kalde krigen. Den tidlige optimismen ble, i følge forfatter og idéhistoriker Mikkel Thorup, erstattet med en tvetydig og ubehagelig følelse av sårbarhet. Thorup fører leseren gjennom debatter rundt globalisering, militarisering og terrorisering i et Vesten besatt av sin egen opprivende identitetskrise. Vi følger utviklingen av en pluralisering av trusler i det første tiåret. I en periode som Thorup beskriver som "lesningen av tegn, og med dunkle fornemmelser", fremstår 1990-tallet som den første akt i Vestens økende usikkerhet over egen identitet og stilling i en "globaliserende" verden. Da terroristangrepene inntraff den 11. september 2001 krystalliserte de derfor en allerede eksisterende vestlig sosial unntakstilstand, i følge Thorup.

Thorup setter ambisiøst til verks med å dekke en rekke temaer som tilsammen utgjør de ulike sårbarhetene som har eksistert siden Berlinmurens fall. I så måte er bokens hovedtema på den ene siden sårbarheten selv, og på den andre siden den reaksjon den fremkaller. Tidlig i boken definerer Thorup dette som *forherdelses*-reaksjoner. Forherdelse uttarter seg i forsøk på fysisk, psykisk eller ideologisk immunisering mot den sårbarhet som eksisterer. Denne immuniseringen er, påpeker Thorup, i hovedsak en intollerant reaksjon. Boken *Sårbarheder* er delt inn i analyser av globalisering, militarisering og terrorisering. Dette er kapitler

som anbefales av forfatteren å leses som selvstendige tekster. Det første kapitlet undersøker selve konseptet globalisering, og forfatteren klarer med hell å drøfte ulike varianter av begrepet, såvel som fremveksten av kosmopolitisme (og dens kritikere).

Det andre kapitlet er en relativt kortfattet analyse av militarisering (en militært definert virkelighet), og da hovedsaklig gjennom en amerikansk sikkerhetsprisme. Med sikte på å beholde sin hegemoniske dominans etter Sovjetunionens fall realiserer supermakten, i følge Thorup, at "for at alt kan blive det samme, må alt forandre sig". Ironisk nok er det assymetrien mellom amerikanske kapasiteter, og resten av verden, som utgjør katalysatoren for de nye sårbarhetene som USA står ovenfor. Denne assymetrien reflekteres i en rekke nye sårbarhetsarenaer, bestående av vær-, by-, rom-, og cyberkrig. Analysen av disse arenaene fremstår imidlertid som noe overfladisk. Forfatteren hevder at "maktudøvelse handler om at eksternalisere kaos og usikkerhet", men overbeviser ikke i at bykrigen nødvendigvis er "den absolutte ophever af skillet mellem civil og kombattant", i forhold til, eksempelvis, den (høyaktuelle) uniformløse *talib* på en opiumsåker i Afghanistan.

Det siste kapitlet, terrorisering, utgjør et betraktelig temposkifte for boken. Her makter Thorup på tidvis briljerende måte å belyse sårbarhetene som har blitt synliggjort i tiåret etter 11. september 2001. Kapitlet begynner med en analyse av den "godartede terror", som forfektet av tidligere al-Qa'eda leder Osama bin Laden. Vestens og USAs sårbarhet, sett fra al-Qa'edas side, er frykten for døden. "Dødskulturen" omfavnes derfor av den svake part, som en strategi i et meget assymetrisk maktforhold. I så måte hevder Thorup, at *diskursen* om terror har beveget seg fra et fenomen til et livsvilkår. En hobbesiansk sårbarhet som er konstant, og universelt livstruende. Ifølge Thorup er også selve begrepet terror blitt gjenfødt, i hva forfatteren påstår har vært

en premoderne forståelse. Dette er terror som en hjelpeløs, ubegripelig frykt. Forfatteren daterer den moderne forståelse av terror til begivenheter etter den franske revolusjonen. Imidlertid fremstår ikke denne nyanseringen overbevisende ved hjelp av de få anekdoter forfatteren serverer leseren. Om forståelsen av terror virkelig har beveget seg i retning av økt tvetydig frykt ligger det muligens adskilleg mer forklaringskraft i det faktum at 11. september 2001 kaprerne forvandlet fire passasjerfly til levende missiler. Eller at en rekke senere terrorangrep har blitt utført ved hjelp av fjernstyrte mobiltelefoner. Som forfatteren selv observerer om sårbarhetsdiskursen, "Hvis du kan forestille dig det, er det muligt. Hvis det er muligt, er det reelt".

Hva selve samfunnsanalysen i *Sårbarheder* har å tilby kommer først til syne i de siste kapitlene i boken. Thorup skildrer en politisk debatt i Vesten kjennetegnet av en dyp identitetskrise. Det er den liberaldemokratiske arv som står på spill i et sterkt polarisert politisk rom. Frustrasjonen og sinnet over den "endeløse snakken" kan forstås i lys av det "antipolitiske". Antipolitikk, hevder Thorup, stiller seg eksplisitt "i modsætning til en gængs udgave af liberaldemokratiske politik". Strenghet, handling og enighet fremfor dialog, rettsprinsipper og legitim uenighet. Dette er den sosiale motreaksjonen, *forherdelsen*, som agerer mot et multiplum av sårbarheter. Antipolitikk er derfor intoleranse. Den intolerante reaksjon er godt oppsummert i bokens sitering av tidligere britisk statsminister Margaret Thatcher, som i februar 2002 skrev at "Vi har huset dem, der hader oss; tolereret dem, der truet os". Antipolitikk er grunnleggende sett, påpeker Thorup, også en reaksjon på den påståtte naive rasjonalitet i det liberaldemokratiske samfunn. Det er denne rasjonaliteten som gjør Vesten sårbar, da den ikke er rustet for å motstå tilsynelatende irrasjonelle handlinger.

Thorup vier noen (flyktige) avsnitt til å avfeie denne påstanden ved å påpeke, at selve debattens eksistens viser mot-

standsdyktigheten i det liberaldemokratiske samfunn. Men forfatterens lettvinde behandling av det liberaldemokratiske samfunns motstandsdyktighet fremstår som mindre overbevisende. Dette er en diskusjon som kunne hatt en betydelig mer sentral rolle i boken, og som ville tilføyet en tiltrengt dimensjon til den eksisterende litteraturen. På tross av en lite tilfredsstillende avslutning maktet Thorup å presentere et univers av sårbarheter til både et allment og et akademisk publikum. Boken er velskrevet og informativ, og fungerer derfor spesielt godt som en gulerot for videre debatt rundt de forherdelsene som ulike sårbarheter har fremtvunget.

Andreas Bruvik Westberg

Institut for Statskundskab

Syddansk Universitet